

Dvojni poudarek

Slavko Grum – Damir Zlatar Frey: Dogodek v mestu Gogi. Rež. Damir Zlatar Frey, igr. Štefka Drolc, Violeta Tomič, Vera Per, Pavle Ravnohrib, Mojca Partljič, Željko Hrs, Silvester Božič, Berta Bojetu, Brane Grubar, Janez Eržen, Nina Skrbinšek, Milena Grm, Jadranka Tomazič, Draga Potočnjak. Rekonstrukcija 12. 11. 1995.

Običajno je kopija, zaradi »halo efekta«, slabša od originala. Četudi ni – glede kvalitete, izvedbe in zamisli – nobenih pripomb, je vseeno kopija. Temu ne moremo reči drugače kot usodna krivica usode. Da pa ne bi povečeval omenjene krivice, nameravam uprizoritev »gor vzeti« kot samostojno in brez iskanja referenc. Zadosti bodi le ugotovitev, da je letošnja *Goga* bolj malo odmaknjena od prejšnje in da ni Frey samega sebe nič »post-modernistično« citiral ali kolažiral. Vprašanja, ki se porajajo ob Freyevem opusu nasploh, so, po mojem mnenju, drugje, pri čemer tudi druga *Goga* ni izjema. Določeno besedilo mu služi namreč le kot vmesni tekst, skorajda didaskalije, saj izpolnjuje Frey glavnino uprizoritve s svojimi domišljenimi podobami (ni zastoj zapisan poleg avtorja teksta). Frey se loti dvojne izpostave, dvojnega poudarka in zato doseže tudi dvojni učinek. Ko za besedilo vzame npr. *Gogo*, se za, dobesečno, vse gledalce pričakuje, da tekst poznajo, saj je to eden sakrosanktnih tekstov slovenske dramatike, klasika, poleg Strniše, Smoleta, slovenske večne

hipertravmatiziranosti. *Goga* torej že vnaprej deluje na domišljijo s svojo morbidno klimo, destruktivno poetiko. Iz *Goge* nato Frey pietetno vzame tu detajl, tam detajl, ga naredi za vezno ogrodje, vmes (v mislih imam glavnino uprizoritve) pa sestavi paletu svojih vizij, ki so ponavadi v skladu s »klimo« teksta. Tudi zato si jemlje Frey za uprizorjanje v glavnem kanonska besedila, besedila iz »slovenskega Panteona«, vendar bi se lahko poslužil še marsikaterega Anouilha, Becketta, Sartra ali Cankarja. *Goga* tako deluje dvakrat: najprej sploh v zavesti recipienta, še preden je videna, nato pa skrajno potencira ves morbidni, zakompleksani, razkrajajoč, travmatičen, psihopatski, povampirjen, škodoželjni, domišljijjski panoptikum. Frey govori v slikah, ki, dokazano, prej in bolje »zadanejo«, tudi ostanejo dlje, kot pa kakršnekoli racionalne analize.

Nova uprizoritev je tako po formi in vsebini bolj ali manj enaka, po tonaliteti pa drugačna. Za to zadnjo so poskrbeli dobri igralci, še posebej »vezni par« Hane Violete Tomič in Tereze Nine Skrbinšek skupaj s Prelihom Pavleta Ravnohriba. Žal pa je koruza, vsemu navkljub, že izrabila svoj učinek presenečenja. Za kopiranje, da ne govorimo o kopiranju samega sebe – ravno to je naredil Frey – je treba imeti mo(go)čne argumente. Eden bistvenih razlogov je bil deseta obletnica njegovega gledališča. Čestitam k jubileju!

Krištof Jacek Kozak